

LIETUVIŲ GIMTOSIOS KALBOS PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo programa (toliau vadinama programa) reglamentuoja lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo tikslus, turinį, struktūrą, matricą, tikrinamus mokinių gebėjimus, užduočių tipus, vertinimo kriterijus.

2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosiomis programomis ir išsilavinimo standartais I–X klasėms, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. ISAK-1015 (Žin., 2003, Nr. 77-3525).

3. Sudarant programą vadovautasi šiomis nuostatomis:

3.1. programa turi būti siauresnė ir, kiek tai įmanoma, konkretesnė už bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus;

3.2. patikrinimo turinio reikalavimai turi būti žinomi iš anksto;

3.3. turi būti žinomi užduočių vertinimo kriterijai.

4. Programa skirta patikrinimo užduočių rengėjams, lietuvių kalbos mokytojams, X klasės mokiniams.

II. PATIKRINIMO TIKSLAI

5. Lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimu siekiama:

5.1. įvertinti mokinių komunikacinį, kalbinį, literatūrinį ir kultūrinį raštingumą;

5.2. suteikti galimybę mokyklai analizuoti lietuvių kalbos mokymo veiksmingumą ir padėti įvertinti esamą padėtį;

5.3. padėti mokiniams, įvertinusiems savo pasiekimus, apsispręsti dėl tolesnio mokymosi ar profesijos pasirinkimo.

III PATIKRINIMO STRUKTŪRA

6. Lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą sudaro trys dalys (viena dalis žodžiu ir dvi dalys raštu): kalbėjimas, rašymas, testas.

7. Kalbėjimo dalyje tikrinamas ir vertinamas gebėjimas laisvai, sklandžiai, argumentuotai taisyklinga kalba reikšti mintis žodžiu, bendrauti.

7.1. Kalbėjimo temos tvirtinamos Nacionalinio egzaminų centro direktoriaus įsakymu ir paskelbiamos Nacionalinio egzaminų centro tinklalapyje iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

7.2. Lietuvių kalbos mokytojas su patvirtintomis kalbėjimo temomis supažindina mokinius.

7.3. Mokinys pasirenka vieną temą ir renka atitinkamą medžiagą iš įvairių šaltinių (grožinės ir mokslinės literatūros, žiniasklaidos, statistikos ir pan.).

7.4. Per patikrinimą žodžiu mokinys pasirenka vieną iš pateiktų pasirinktos kalbėjimo temos klausimų. Rengimosi atsakinėti laikas – 20 min., kalbėjimas – apie 5 min. ir apie 5 min. – pokalbis su mokytoju.

8. Patikrinimo raštu dalys vykdomos tą pačią dieną, tarp dalių daroma 1 val. pertrauka.

9. Rašymo trukmė – 2 val. (120 min.). Pateikiamos 3 alternatyvios teksto kūrimo užduotys su įvestimis. Mokinys renkasi vieną iš jų.

10. Testo trukmė – 1,5 val. (90 min.). Testą sudaro teksto suvokimo užduotys ir kalbos sistemos suvokimo užduotys.

IV. TIKRINAMI GEBĖJIMAI

11. Lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimu tikrinami dvejetainiai mokinių gebėjimai:

11.1. žinių taikymas ir supratimas;

11.2. problemų sprendimas, analizavimas, interpretavimas ir vertinimas.

12. Žinių taikymo ir supratimo gebėjimų grupei priskiriami tokie gebėjimai, kuriuos mokiniai parodo:

12.1. vartodami tinkamas gramatines formas ir konstrukcijas, taisyklingai rašydami;

12.2. atpažindami skaitomo teksto žanrą, nusakydami temą;

12.3. rasdami reikalingą informaciją, perfrazuodami teksto mintis savais žodžiais,

12.4. darydami tiesiogines išvadas,

12.5. rasdami citatų minčiai pagrįsti, pateikdami pavyzdžių.

13. Problemų sprendimo, analizavimo, interpretavimo ir vertinimo gebėjimų grupei priskiriami tokie gebėjimai, kuriuos mokiniai parodo:

13.1. nagrinėdami, atrinkdami, tinkamai siedami ir apibendrinami informaciją;

13.2. formuluodami teksto pagrindinę mintį, problemą, apibūdindami veikėjus, nusakydami priežastis ir pasekmės ryšius;

13.3. apibendrinami, atskleiddami teksto prasmę remdamiesi teksto visuma ir savo patirtimi;

13.4. išsakydami savo požiūrį, vertindami skaitomų tekstų turinį ir raišką;

13.5. rašydami tinkamos struktūros tekstą;

13.6. argumentuotai išsakydami savo požiūrį.

V. PATIKRINIMO MATRICA

14. Patikrinimo užduotys sudaromos vadovaujantis kalbinės veiklos sričių ir tikrinamų gebėjimų proporcijomis, nusakytomis pateikiamoje matricoje. Jos paskirtis – užtikrinti, kad kiekvienais metais šios proporcijos būtų tokios pačios, gali keistis tik užduočių pobūdis. Kalbos taisyklingumo (tarimo, rašybos, skyrybos ir kt.) gebėjimai įskaičiuoti į tų sričių, kuriose jie tikrinami, procentus.

Gebėjimai	Žinių taikymas ir supratimas	Problemų sprendimas, analizavimas, interpretavimas ir vertinimas	%
Patikrinimo dalys			
Kalbėjimas			20
Skaitymas			25
Kalbos sistemos suvokimas			25
Rašymas			30
%	60	40	100

VI. PATIKRINIMO TURINYS

15. Lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo turinys pateikiamas programos 1 priede.

16. Programos 1 priede pateikti reikalavimai nusako, kiek ir kokių žinių, įgūdžių ir gebėjimų reikia, kad mokinys sėkmingai išlaikytų lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą.

VII. VERTINIMAS

17. Lietuvių gimtosios kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotys vertinamos taškais.

18. Kalbėjimo vertinimo kriterijai ir jų svarba nurodoma šios programos 2 priede.

19. Skaitymo, kalbos sistemos suvokimo užduočių ir rašymo užduočių vertinimo instrukcija rengiama kartu su užduotimis. Vertinimo instrukcija pateikiama mokykloms patikrinimo raštu dieną, pasibaigus patikrinimui.

20. Rašymo užduočių pavyzdžiai ir jų vertinimas pateikiami programos 3 priede. Rašymo vertinimo kriterijų svarba: turinio vertinimas – 35%, teksto struktūros ir raiškos vertinimas – 30%, kalbos normų laikymosi vertinimas – 35%. Patikrinimo užduotyse galimi tam tikri nuokrypiai nuo pateiktų proporcijų, tačiau jie neturėtų būti didesni kaip $\pm 5\%$.

21. Kad patikrinimas būtų išlaikytas, mokinys turi surinkti ne mažiau kaip 30% galimų surinkti taškų.

LIETUVIŲ GIMTOSIOS KALBOS PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO TURINYS

1 lentelė

I. KALBĖJIMAS

Teksto pobūdis	Monologas nurodyta/pasirinkta tema. Dialogas su pašnekovu, atsakymai į klausimus.
Tikrinami gebėjimai	Pasirengti kalbėti pagal susidarytą planą. Tikslingai naudotis prieinama informacija ir asmenine patirtimi (taip pat grožinės literatūros skaitytojo ir kultūros vartotojo). Kalbėti atsižvelgiant į konkrečią komunikacinę situaciją, kalbėjimo tikslą ir adresatą. Nuosekliai, laikantis teksto struktūros reikalavimų, reikšti savo mintis. Argumentuotai atskleisti temą/problemą. Nuosekliai, tiksliai perteikti informaciją. Reikšti savo nuomonę, pagrįsti požiūrį, palyginti, vertinti įvairius gyvenimo įvykius ir reiškinius. Tikslingai pasirinkti ir vartoti tinkamą žodyną, kitas kalbinės raiškos priemones. Taisyklingai tarti ir kirčiuoti, laikytis bendrinės kalbos normų. Tikslingai naudotis įvairiomis viešojo kalbėjimo ir kompensavimo strategijomis.
Tematika	Kalbėjimo temos keičiamos kiekvienais metais. Parenkamos mokiniams aktualios, jų patirtį atitinkančios temos.
Užduočių tipai	Atvirojo tipo užduotis.

2 lentelė

II. SKAITYMAS

Tekstų pobūdis	Įvairių žanrų (romanas, apysaka, apsakymas/novelė, drama, poema, pasakėčia, eilėraštis) grožinės literatūros kūriniai ar jų ištraukos ar/ir negrožiniai tekstai.
Tekstų skaičius	Vienas didesnės arba du mažesnės apimties tekstai.
Tekstų apimtis	500–800 žodžių (iš viso).
Tikrinami literatūros gebėjimai	Rasti nurodytą informaciją, apibendrinti, palyginti, sieti informaciją su savo patirtimi. Suformuluoti teksto temą, problemą ir pagrindinę mintį. Vertinti skaitomo teksto turinį, raišką, kontekstą naudojantis žiniomis ir asmenine patirtimi; išreikšti savo nuomonę apie tekste atskleidžiamas vertybes. Daryti išvadas, rasti tekste argumentų joms pagrįsti. Perfrazuoti teksto mintis savais žodžiais. Kūrinio problematiką ir idėjas susieti su kultūriniu kontekstu. Suprasti literatūros kūrinio pavaizduotąjį pasaulį: – nusakyti veiksmo laiką ir erdvę;– aptarti pasakotojo poziciją;– apibūdinti veikėjus (išorę, vidaus savybes, dvasinius idealus, išgyvenimus)

	ir jų kaitą) ir tekste akivaizdžius jų kūrimo būdus; – nusakyti kūrinio nuotaiką; – aptarti lyrinio subjekto išgyvenimą; – apibūdinti dramos kūrinio konfliktą. Argumentuotai išsakyti savo literatūrinius įspūdžius. Atpažinti literatūros rūšį (epika, lyrika, drama) ir žanrą (apsakymas/novelė, drama, poema, pasakėčia, eilėraštis), jei pateikiamas visas kūrinys arba ištraukoje yra keletas požymių, leidžiančių aiškiai spręsti apie kūrinio žanrą. Tikslingai naudotis įvairiomis skaitymo ir teksto suvokimo strategijomis.
Užduočių tipai	Uždarojo tipo klausimai: – rasti ir pažymėti atsakymą iš keleto pateiktų; – įvertinti teiginius. Pusiau atvirojo tipo užduotys: – užbaigti sakinius; – užpildyti (ar baigti pildyti) lentelę, schemą. Atvirojo tipo užduotys: – suformuluoti atsakymus į klausimus; – atlikti nurodytas užduotis (surasti citatas, žodžius tekste, pateikti pavyzdžių ir pan.).

3 lentelė

III. KALBOS SISTEMOS SUVOKIMAS

Užduočių apimtis	Vienos užduoties apimtis – 50–70 žodžių.
Užduočių skaičius	4–5 užduotys, kurių pagrindas – rišlūs tekstai.
Tikrinami gebėjimai	Suprasti kalbos dėsnius, kuriais pagrįsta bendrinės kalbos sistema, ir jais remtis kalbos praktikoje. Suprasti, kaip ir kodėl kalba keičiasi, atpažinti akivaizdžias šio reiškinių apraiškas tekste. Skirti visas kalbos dalis, atpažinti jas tekste, paaiškinti kaitymo ypatybes. Rasti sakinyje sakinio dalis. Atpažinti visų rūšių sakinius. Paaiškinti perkeltinės reikšmės žodžių ir žodžių junginių reikšmes tekste. Taikyti žodžių darybos ir kaitybės žinias taisyklingai rašant. Taikyti sintaksės žinias taisyklingai skiriant. Laikytis kalbos kultūros normų.
Užduočių tipai	Uždaro ir pusiau atvirojo tipo užduotys: rasti ir pažymėti, įrašyti, pasirinkti; užbaigti sakinius, užpildyti (ar baigti pildyti) lentelę, schemą, paaiškinti, pateikti pavyzdžių ir pan.). Užduotys gali būti susijusios su teksto suvokimo užduoties tekstu/tekstais arba pateikiami kiti rišlūs tekstai.

4 lentelė

IV. RAŠYMAS

Teksto apimtis	250–300 žodžių (1–1,5 A4 formato puslapio).
Kuriamų tekstų skaičius	Vienas tekstas.
Teksto pobūdis	Nurodyto ar pasirinkto žanro tekstas pagal įvestį: rašinys, asmeninis ar oficialus laiškas, straipsnis į spaudą ar mokyklos laikraštį, atsiliepimas (recenzija).

Tikrinami gebėjimai	Nuosekliai, aiškiai ir tiksliai dėstyti mintis raštu. Laikytis teksto struktūros, nuoseklumo, pastraipos vientisumo, bendrųjų stiliaus reikalavimų. Tinkamai atrinkti ir perteikti informaciją, apibūdinti įvairius objektus, dalykiškai paaiškinti sąvokas, analizuoti procesus. Atsižvelgti į rašymo tikslą ir adresatą. Paisyti žanro reikalavimų. Raštu išsakyti savo nuomonę, argumentuoti, vertinti. Tikslingai komponuoti tekstą. Taisyklingai rašyti laikantis rašybos, skyrybos, žodžių ir gramatinių formų vartojimo, sakinių sudarymo ir siejimo normų. Tikslingai naudotis įvairiomis rašymo strategijomis.
Užduočių tipai	Atvirojo tipo užduotis: Parašyti tekstą pagal įvestį.

KALBĖJIMO VERTINIMAS

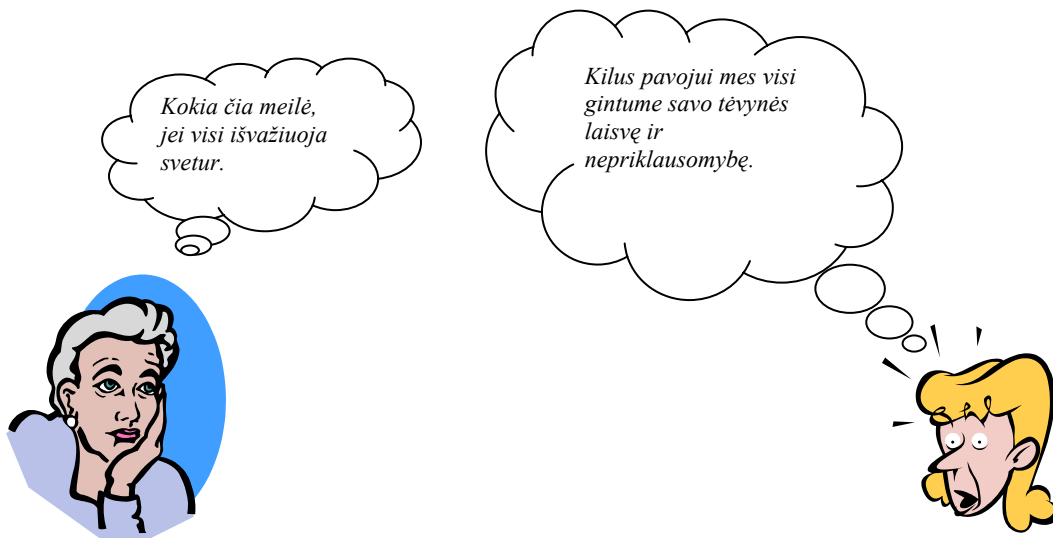
1. Rengdamiesi kalbėti mokiniai gali naudotis žodynais, „*Kalbos praktikos patarimais*“.
2. Mokinio atsakinėjimą vertinantis mokytojas (vertintojas) klausydamas mokinio kalbėjimo pasirinktu klausimu ir dialogo su kitu mokytoju (egzaminuotoju) pildo vertinimo lapą vadovaudamasis lentelėje pateiktais vertinimo kriterijais.

Kriterijus	Aprašymas	Taškai
Klausimo suvokimas, teiginių argumentavimas	Puikiai suvokiama klausimo esmė, išsamiai atsakoma, argumentuojami visi teiginiai. Kalbama monologu be mokytojo pagalbos (4–5 min.).	3
	Klausimo esmė suvokta, tačiau ne visi teiginiai susiję su klausimu arba ne visi argumentuojami. Kalbama 3–4 min.	2
	Klausimo esmė pakankamai suvokta, tačiau dažnai kalbama apie pašalinius dalykus, tik kai kurie teiginiai susiję su klausimu ir iš dalies argumentuoti. Kalbama mokytojui padedant apie 3 min.	1
	Klausimo esmė nesuvokta, kalbama visai apie kitus dalykus, nesugebama pagrįsti savo teiginių. Mokytojas priverstas nuolat klausinėti.	0
Kalbos struktūra. Kalbėjimo stilius	Yra visos 3 struktūrinės dalys, išlaikytos jų proporcijos. Stilius atitinka kalbėjimo situaciją, kalbėjimas sklandus. Mintys dėstomos nuosekliai. Kalba žodinga.	3
	Yra visos 3 struktūrinės dalys, bet neišlaikytos jų proporcijos arba nėra kurios struktūrinės dalies. Stilius iš esmės atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas sklandus. Mintys dėstomos pakankamai nuosekliai. Kalba gana žodinga.	2
	Kalba nestruktūruota. Stilius nelabai atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas nesklaidus, vartojama daug įterpinių. Mintys dėstomos nepakankamai nuosekliai. Žodynas ribotas.	1
	Tekstas nestruktūruotas. Stilius neatitinka kalbėjimo situacijos, nerišlus, kalbama atskirų sakinių nuotrupomis. Mintys dėstomos nenuosekliai. Žodynas skurdus.	0
Kontaktas su adresatu	Paisoma kalbėjimo situacijos ir adresato. Gestai ir mimika atitinka kalbėjimo tikslą, palaikomas kontaktas, jaučiama klausančiojo reakcija.	2
	Gestai ir mimika ne visada atitinka kalbėjimo tikslą. Nepakankamai palaikomas kontaktas arba ne visada jaučiama klausančiojo reakcija.	1
	Nesuvokiama kalbėjimo situacija ir adresatas, nepalaikomas kontaktas.	0
Kalbos taisyklingumas	Nedaroma ryškių tarties, kirčiavimo, gramatikos ar žodyno klaidų, taisyklingai intonuojama.	3
	Pasitaiko tarties, kirčiavimo, gramatikos ar žodyno klaidų, tačiau kalbama pakankamai taisyklingai, pasitaiko intonacijos trūkumų.	2
	Daroma daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ar žodyno klaidų, tačiau stengiamasi kalbėti taisyklingai.	1
	Kalbama žargoniškai. Daroma labai daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ar žodyno klaidų.	0
Taškų suma		11
Iš viso taškų		11×2=22

RAŠYMO UŽDUOČIŲ IR VERTINIMO KRITERIJŲ PAVYZDŽIAI

1 užduotis

Įsivaizduok, kad jaunimui skirtame žurnale pradėta diskusija apie tai, ar lietuviai myli savo Tėvynę. Parašyk straipsnį į žurnalą, įtaigiai ir argumentuotai apgink savo nuomonę. Gali pasiremti literatūros kūrinių, rašytojų, kultūros veikėjų mintimis. Nepamiršk aptarti oponentų argumentų.

Tikslas. Įtikinti.

Adresatas. Bendraamžiai.

Žanras. Diskusinis straipsnis.

Straipsnio/ rašinio turinio vertinimas

1 lentelė

Aspektai	Aprašai	Taškai
Pavadinimas	Pavadinime esama rašinio idėjos užuominų.	2
	Neutralus pavadinimas.	1
	Pavadinimas neatitinka temos, turinio./ Vietoj pavadinimo įrašyta įvesties tema./ Nėra pavadinimo.	0
Rašymo tikslas, adresatas	Suvokiamas rašymo tikslas ir adresatas. Kalbama įtaigiai.	2
	Stengiamasi sudominti, kalbėti įtaigiai, bet ne visada tai pavyksta.	1
	Į rašymo tikslą ir adresatą neatsižvelgta./ Nesuprasta užduotis, rašoma visai kita tema.	0
Pagrindinė mintis, prasminiai akcentai	Pagrindinė mintis aiški, ryškūs prasminiai akcentai.	3
	Pagrindinė mintis aiški, stinga prasminių akcentų.	2
	Pagrindinę mintį galima numanyti, nėra prasminių akcentų.	1
	Neįmanoma suvokti pagrindinės minties.	0

Teiginių argumentavimas	Argumentuojama išsamiai ir tinkamai: visi teiginiai pagrindžiami, iliustruojami, pateikiami argumentai, kurie rodo, kad autorius gerai suvokia problemos esmę, kontekstą.	4
	Argumentuojama tinkamai: dauguma teiginių pagrindžiami, tačiau argumentavimui stinga išsamumo, svarumo.	3
	Argumentuojama iš esmės tinkamai: bent pusė teiginių argumentuojama, tačiau ne visi argumentai tinkami.	2
	Mėginama argumentuoti: bent vienas teiginys argumentuojamas, tačiau neišsamiai, dažnai pateikiami netinkami argumentai.	1
	Neargumentuojama/pateikiami nelogiški, netinkami argumentai/Rašoma visai kita tema.	0
Literatūros ir kultūros kontekstas, literatūrinė patirtis	Tikslingai ir tinkamai remiamasi literatūrine ar kultūrine patirtimi, ja pagrįstas bent vienas teiginys.	2
	Yra abstrakčių užuominų apie literatūros ar kultūros kontekstą.	1
	Literatūrine ar kultūrine patirtimi nesiremiam.	0
Taškų suma		13

Teksto struktūros ir raiškos vertinimas

(visų žanrų tekstams)

2 lentelė

Aspektas	Aprašai	Taškai
Teksto struktūra	Yra visos trys struktūrinės dalys (įžanga, dėstymas, pabaiga), jos tarp savęs susijusios, išlaikytos struktūrinių dalių proporcijos. Ne daugiau kaip 1 trūkumas.	2
	Yra tinkama pradžia, nėra pabaigos./ Yra tinkama pabaiga, nėra pradžios./ Yra pradžia ir pabaiga, bet jos turi ne daugiau kaip 2 trūkumus.	1
	Nėra nei pradžios, nei pabaigos./ 3 ir daugiau trūkumų	0
Teksto nuoseklumas, vientisumas	Tekstas vientisas, tinkamai siejamos pastraipos, nėra pasikartojimų, minties šuolių. Dėstymas skirstomas pastraipomis, pastraipos tinkamos struktūros.	4
	1–2 trūkumai.	3
	3–4 trūkumai.	2
	5–6 trūkumai.	1
	Daugiau kaip 6 trūkumai.	0
Žodingumas, konstrukcijų įvairumas	Kalba žodinga, akivaizdžiai turtingesnė nei daugumos bendraamžių, konstrukcijos įvairios.	2
	Žodynas pakankamas, konstrukcijos gana vienodos, kalba kaip daugumos bendraamžių.	1
	Kalba akivaizdžiai skurdi.	0
Bendrieji stiliaus reikalavimai	Kalba stilinga. Aiškiai jaučiamos sakinių ribos. 1–2 trūkumai.	3
	Kalba pakankamai stilinga, 3–4 stiliaus trūkumai.	2
	Pastebėta ryškių stiliaus trūkumų. Ne visada jaučiamos sakinių ribos./ 5–7 trūkumai.	1
	Dėl stiliaus trūkumų tekstą sunku suprasti./ Daugiau kaip 7 trūkumai	0
Taškų suma		11

Kalbos normų laikymosi vertinimas
(visų žanrų tekstams)

3 lentelė

Gramatikos, žodyno klaidos	Taškai	Rašybos klaidos	Taškai	Skyrybos klaidos	Taškai
		0–2	5	0–2	5
		3–4	4	3–4	4
0–2	3	5–6	3	5–6	3
3–4	2	7–8	2	7–8	2
5–7	1	9–10	1	9–11	1
8 ir daugiau	0	11 ir daugiau	0	12 ir daugiau	0

Taškų suma	13

Pastabos:

1. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikytini atvejai, nurodyti vadovėliuose ir žodynuose, „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė“.
2. Dvi vieno tipo klaidos laikomos viena klaida. Ta pati klaida, pasikartojanti net ir kelis kartus, laikoma viena klaida.
3. Jeigu mokinys parašė mažiau negu tikėtasi (1 A4 formato puslapis), jam mažinamas taškų skaičius už kiekvieną kriterijų, atsižvelgus į apimtį. Pvz., mokinys parašė 0,7 A4 formato puslapio ir padarė 3 gramatikos, 3 rašybos ir 6 skyrybos klaidas. Jam skiriama taškų, lyg jis būtų padaręs 4 rašybos, 4 gramatikos ir 8 skyrybos klaidas. Tuomet bendra už raštingumą skiriamų taškų suma būtų ne 9, o 6 taškai.

2 užduotis

Įsivaizduok, kad kaip tik šiuo metu TV3 eteryje prasideda tradicinis kasmetinis projektas „Lietuvos garbė“. Projekto laidose pasakojama apie paprastų Lietuvos žmonių nepaprastus žygdarbius, gerumą ir pagalbą nelaimės ištiktiesiems. Šiomet skelbiamos šios nominacijos: „Metų žygdarbis“, „Metų pašaukimas“, „Metų pareiga“, „Metų drąsos vaikas“, „Metų geradarys“, „Metų pasiaukojimas“. Parašyk laišką laidos redakcijai ir pasiūlyk vienai iš nominacijų savo pažįstamą žmogų, kuriuo gali didžiulis šeima, artimieji, bendradarbiai, o gal net visa Lietuva. Kuo išsamiau apibūdink šį žmogų, argumentuok, kodėl kaip tik jis turėtų laimėti Tavo siūlomą nominaciją.

Tikslas. Įtikinti.

Adresatas. Laidos redakcija.

Žanras. Rekomendacinis laiškas.

Laiško turinio vertinimas

4 lentelė

Aspektai	Aprašai	Taškai
Rašymo tikslas, adresatas	Suvokiamas rašymo tikslas ir adresatas. Kalbama įtaigiai.	2
	Stengiamasi sudominti, kalbėti įtaigiai, bet ne visada tai pavyksta.	1
	Į rašymo tikslą ir adresatą neatsižvelgta./ Nesuprasta užduotis, rašoma visai kita tema.	0
Žanro reikalavimai	Yra tinkamas kreipinys arba tinkamai nurodytas adresatas, laiškas pasirašytas.	2
	Yra tinkamas kreipinys, bet laiškas nepasirašytas./ Laiškas pasirašytas, bet nėra tinkamo kreipinio.	1
	Nesilaikoma žanro reikalavimų.	0
Pagrindinė mintis, prasminiai akcentai	Pagrindinė mintis aiški, ryškūs prasminiai akcentai.	3
	Pagrindinė mintis aiški, stinga prasminių akcentų.	2
	Pagrindinę mintį galima suvokti, nėra prasminių akcentų.	1
	Neįmanoma suvokti pagrindinės minties.	0
Turinio pristatymas ir nuomonės pagrindimas	Aiškiai suformuluotas siūlymas. Jis išsamiai, tinkamai (pateikiama tikslingai atrinkta informacija) pagrindžiamas. Reiškiamas rašančiojo požiūris, vertinama.	5
	Aiškiai suformuluotas siūlymas. Argumentuojama iš esmės tinkamai: pateikiama pakankamai informacijos, bet ji ne visada tikslingai atrinkta.	3
	Siūlymas suformuluotas. Argumentuojama nepakankamai išsamiai, yra gana daug nereikalingos, nesusijusios su tema informacijos.	2
	Siūlymas suformuluotas, mėginama argumentuoti, tačiau argumentai neplėtojami, dažnai netinkami, daug nereikalingos, su tema nesusijusios informacijos.	1
	Siūlymas suformuluotas neaiškiai arba visai nesuformuluotas. Mėginama argumentuoti, tačiau pateikiama netinkama, siūlymo nepagrindžianti informacija./Parašyti keli vienas kitam prieštaraujantys teiginiai. /Rašoma visai kita tema.	0
Taškų suma		12

Pastabos:

1. Teksto struktūros ir raiškos vertinimas pateiktas 2 lentelėje.
2. Kalbos normų laikymosi vertinimas pateiktas 3 lentelėje.

3 užduotis

Ar kada nors svajojai pabūti kino kritiku? Įsivaizduok, kad interneto svetainė „Delfi“ paskelbė recenzijos konkursą, kurio tikslas – atskleisti kuo įvairesnius žmonių požiūrius į populiarius ir mažiau žiūrovų mėgstamus meninius ir dokumentinius filmus. Parašyk recenziją apie pasirinktą kino filmą. Nepamiršk aptarti jo privalumų ir trūkumų, nurodyti, kam jis galėtų būti įdomus. Gal turi savo pasiūlymų ar patarimų autoriams. Parašyk ir juos.

Tikslas. Įvertinti.

Adresatas. Svetainės skaitytojai.

Žanras. Recenzija.

Atsiliepimo/recenzijos turinio vertinimas

5 lentelė

Aspektai	Aprašai	Taškai
Pavadinimas	Pavadinime esama rašinio idėjos užuominų.	2
	Neutralus pavadinimas.	1
	Pavadinimas neatitinka temos, turinio./ Vietoj pavadinimo įrašyta įvesties tema./ Nėra pavadinimo.	0
Rašymo tikslas, adresatas	Suvokiamas rašymo tikslas ir adresatas. Kalbama įtaigiai.	2
	Stengiamasi sudominti, kalbėti įtaigiai, bet ne visada tai pavyksta.	1
	Į rašymo tikslą ir adresatą neatsižvelgta.	0
Pagrindinė mintis, prasminiai akcentai	Pagrindinė mintis aiški, ryškūs prasminiai akcentai.	3
	Pagrindinė mintis aiški, stinga prasminių akcentų.	2
	Pagrindinę mintį galima suvokti, nėra prasminių akcentų.	1
	Neįmanoma suvokti pagrindinės minties.	0
Žanro reikalavimų paisymas, teiginių argumentavimas	Paisoma žanro reikalavimų: filmas glaustai pristatomas, išsamiai vertinamas. Vertinimai argumentuojami. Pateikiama logiška, pagrįsta, apibendrinanti išvada.	4
	Iš dalies paisoma žanro reikalavimų: filmas įvardijamas, pristatomas ir vertinamas, tačiau objekto apibūdinimas pernelyg išsamus, o vertinimas nepakankamai argumentuotas (kai kurie teiginiai argumentuojami, kai kurie – ne.) Recenzija baigiama apibendrinimu.	2
	Filmas įvardytas, iš esmės pristatytas, nėra argumentuoto vertinimo, apsiribojama tik nuomonės pasakymu/ Filmas įvardytas, pasakyti keli vertinamojo pobūdžio teiginiai, tačiau jie visai neplėtojami.	1
	Keliais sakiniais pristatytas filmas, tačiau visai nėra vertinimo/Užduotis nesuvokta, atlikta kita nei nurodyta užduotis.	0
	Literatūros ir kultūros kontekstas, literatūrinė patirtis	Tikslingai ir tinkamai remiamasi literatūrine ar kultūrine patirtimi, gretinama, lyginama su kitais kultūros reiškiniiais.
	Yra abstrakčių užuominų apie literatūros ar kultūros kontekstą.	1
	Literatūrine ar kultūrine patirtimi nesiremiam.	0
	Taškų suma	13

Pastabos:

1. Teksto struktūros ir raiškos vertinimas pateiktas 2 lentelėje.
2. Kalbos normų laikymosi vertinimas pateiktas 3 lentelėje.